

Column Annette Nobuntu Mul

Founder Ubuntu Society,
voorzitter Stichting Ubuntu Nederland.
www.ubuntusociety.nl

Moeder Aarde

De rode aarde. Het zwarte bloed. De aantrekking voelde op oerniveau. Ik wilde me er ter plekke in wentelen, beschermd en gedragen door moeder Aarde. Het was het jaar 2000 en ik zette voor de eerste keer voet op Afrikaanse bodem. ‘You can leave South Africa, but it won’t leave you’ stond er op een billboard op *die lughawe* van Kaapstad. En precies dat gebeurde...

Vanaf dit allereerste moment is Zuid-Afrika onder mijn huid gaan zitten. Een intense verliefdheid, die is overgegaan in liefde voor het land, dat nog dagelijks vecht met het verleden. Liefde waardoor, waarvoor? ‘Je moet niet alles willen verklaren, voor je het weet verklaar je elkaar de oorlog’, stelt Stef Bos en ik koester zijn woorden. Mijn liefde voor Zuid-Afrika bracht aanvankelijk de ene verrukking na de andere verrijking met zich mee. Echter, tot het moment dat ik moest gaan kiezen: ‘waar wil ik wonen, waar wil ik zijn? In mijn vaderland of in mijn moederland?’ Een pijnlijke verscheurdheid, stilgelegd door een psychische verlamming, maakte zich van mij meester. Ik kon niet anders dan een periode van ‘nog niet kiezen’ inlassen, de weg van het leven in een tussentijd inslaan.

Twintig jaar later zit ik aan de keukentafel met, op huishoudelijk gebied, mijn steun en toeverlaat Jelena. Sinds bijna vijf jaar komt ze elke maandagochtend. Met haar man en vierjarig dochttertje gevlucht uit haar thuisland.

‘Ze heeft een **stralende waardigheid**, waar ik me wekelijks aan optrek.’

Vanaf het allereerste contact heb ik een grenzeloze bewondering voor haar. Hoe overleef je en houd je moed in een ellenlange asielzoekersprocedure, levend in een continue fundamentele onzekerheid? Geen verblijfsvergunning, een anoniem adres, uitgebuit door een onder- en doorverhuurder, een echtgenoot die steeds depressiever wordt door de uitzichtloosheid. Maar Jelena vecht, hoopt, vertrouwt en werkt hard. Ze heeft een stralende waardigheid, waar ik me wekelijks aan optrek. Jelena is mijn stille heldin.

En dan het finale bericht: het kinderpardon is afgevoerd. Zij en dus ook hun dochttertje Asya, inmiddels vriendinnetje van mijn kleindochter, komen twee maanden ‘tekort’. Twee maanden tekort om in ons land, op deze plek op aarde, te mogen zijn, te leven, te bestaan. Twee maanden tekort in procedures om überhaupt nog ergens op moeder Aarde veilig te mogen en kunnen zijn. Noch in hun vaderland, noch in Nederland, noch waar?

Ik ben stil. Mijn maag draait en mijn hoofd tolt. ‘Wat... wat ga je nu doen?’ Ik leg de vraag bij haar in de hoop op een antwoord en keuze. Een vraag aan haar om weg te gaan bij mijn eigen niet-weten, machteloosheid en schaamte. Hoe heb ik ooit durven spreken over ‘innerlijke verscheurdheid’ of ‘psychische verlamming’? Ik realiseer me dat ik in een land van vrijheid woon en leef. Ik heb de vrijheid om mijn hart en geweten te volgen, te kiezen en zelfs te verbinden. Maar wat stelt *mijn* vrijheid voor als er geen *wij* vrijheid is? Wat kan ik doen?

‘Wat kan ik doen?’, vraagt ze. Jelena doelt op het huishouden. Ik durf haar niet te vragen wat plooiën recht te strijken... ●